

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление:

3.3. Политически науки,

с автор **Янив Шенхав**

на тема:

„Демографска информация за избраните израелски лидери и нейната роля при техния избор и развитие като бъдещи лидери“,

от Проф. д-р Борис Филипов Манов

(ЮЗУ „Неофит Рилски”, катедра „Философски и политически науки”)

Настоящата рецензия е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съгласно Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 1020 от 08.07.2020 г. Рецензията е възложена с решение на членовете на научното жури за провеждане на процедурата по защитата на дисертацията.

Декларирам, че не съм свързано лице по смисъла на § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ с дисертанта, както и че нямам частен интерес, който би могъл да влияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на работата ми като член на журито по тази процедура.

I. Кратка биографична информация за дисертанта.

Авторът на дисертацията Янив Шенхав е роден в гр. Ерусалим. В същия град получава образователна степен бакалавър, а магистър в гр. Рим, Италия, със специализация в изследване на лидерството. Владее няколко чужди езика. Има разнообразна гражданска, консултантска, научно-изследователска и експертна дейност. През последните години е докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Философски и политически науки“ на Югозападния университет „Неофит Рилски“ като през 2020 г. е отчислен с право на защита.

II. Данни за дисертацията и автореферата.

Дисертационният труд на тема: „Демографска информация за избраните израелски лидери и нейната роля при техния избор и развитие като бъдещи лидери“ има обем от 229 страници и се състои от съдържание, увод, 5 глави, заключение и 6

броя приложения, съдържащи графики, статистически и аналитични данни, фигури и въпросници. За разработването на дисертацията са използвани 160 литературни източника, включително 67 на английски, 93 на други езици, включително 49 интернет източника.

В базата от източници на изследването са включени и проведени от автора емпирични проучвания, изследване на документи и интервюта с избраните лидери, осъществени през призмата на демографските критерии и характеристики за избор на политици в държавата Израел.

В увода са определени целите и задачите на изследването, очертана е актуалността и са формулирана няколко изследователски тези. В Първа глава чрез използването на историко-хронологичния метод се изясняват основните теоретични подходи в изследването на лидерството и се извеждат неговите определящи характеристики. Втора глава очертава методологическата система на изследването, Глава трета се фокусира върху демографските критерии, използвани при провеждането на изследването, а в последните две глави се представя демографската „картина“ на избраните израелски лидери и през призмата на осъществената работа се формулират препоръки за изграждане на успешни политически лидери в държавата Израел.

Авторефератът е от 30 страници, следва изложението в дисертацията и представя коректно основните моменти в нейното съдържание. В заключението на автореферата са обобщени резултатите на изследването и са формулирани неговите приноси, които отразяват достоверно постиженията на рецензирания труд и могат да бъдат приети за достижение на неговия автор. Посочени са и публикации в научни издания, апробиращи основните теоретични тези на дисертацията.

В дисертацията и автореферата, както и в представените публикации, свързани с темата на дисертацията не установих наличие на плагиатство.

III. Съдържание и основни моменти в дисертацията.

1. Актуалност на темата.

Актуалността на темата на дисертацията се изразява в няколко аспекта: а) времеви обхват: изследват се процеси, които протичат в съвременен Израел; б) в предмета на изследването, което разглежда демографските фактори при избора на съвременните израелски лидери – главно членовете на 18-ия Кнесет и на новия 19-ти Кнесет, но и действащи членове на Върховния съд и на местната власт; в) във факта, че влиянието на Израел и съответно на неговия управляващ елит в света е съществено,

поради което характеристиките на този елит имат не само национално, но и световно значение.

2. Основни постижения на дисертацията.

2.1. Обобщаваща характеристика на дисертацията е, че в нея се прави успешен опит за съчетаване историко-теоретичния подход при изясняване на същността на лидерството „въобще“ с изясняване на проявите на лидерството в съвременен Израел. В резултат на осъществения теоретичен анализ авторът достига до извода, че съществуват два водещи подхода в изследването на лидерството. От една страна, „подход на чертите“ или „теория на великия човек“, разглеждащ лидерството като набор от вродени или дадени черти и само тези, които притежават тези черти, могат да се превърнат в лидери, и от друга страна, „ситуационният подход“, който твърди, че лидерството зависи от ситуацията, а лидерът е правилният човек, с точната предистория, появил се на точното място и време.

2.2. Определящата характеристика на изследването, според мен, е неговата фактологична „обезпеченост“. Тя се проявява в следните по-важни аспекти: Първи, изследователските хипотези, както посочва авторът на дисертацията, се основават на неговите предварителни познания за света на политическото лидерство, както като служител на терен, участвал в съветването и консултирането на лидери, така и от гледна точка на предишни академични изследвания, с които се е занимавал. Вторият, който е и основен, се изразява в проучването на демографските критерии, които са често срещани сред избраните израелски лидери и тяхната роля при избирането им на поста, които е възможно да служат като критерии за прогнозиране на вероятността за бъдещо лидерство след избори. В дисертацията са разгледани следните критерии: година на раждане, пол, страна на раждане (за лица, родени в Израел, е изследван и регионът на раждане - южен, централен или северен в Израел), семейно положение, образование, област на образование, военна служба, военен ранг, политическа дейност преди избора на длъжност и професия преди избирането на определен пост. Данните, отнасящи се до членовете на Кнесета, са събрани чрез уебсайта на израелския Кнесет, а информацията за съдиите е взета от уебсайта на Законодателния клон. Всички данни са въведени в диаграми на Excel и са обработени чрез статистическия софтуер SPSS. Като цяло са събрани данни за 191 субекта, сред които 15 съдии от Върховния съд; двама кметове, 174 членове на 18-ия Кнесет и новите членове на 19-тия Кнесет, и шест лични интервюта, които не са включени в статистическите изследователски извадки.

Второ, богатият „емпиричен материал“ (данни, диаграми, интервюта) не само се представя в дисертацията, но се подлага на разностранен анализ (експериментален, аналитичен, компаративен, анализ на съдържание) и по този начин се превръща в основа на обобщения и изводи, които водят до „концептуализиране“ на схващанията на Янив Шенхав в осъществено изследване. Така в него се представя не само „предпочитана“ от автора „теза“, но и възможни алтернативни виждания, които в своята цялост създават „палитра“ от необходими за науката и практиката заключения.

2.3. Централен пункт в дисертацията е очертаването на „профила“ на „успешния“ политик в съвременен Израел. Авторът формулира позицията, че на основата на осъществения теоретичен анализ и на анализа на емпиричните изследвания могат да се изведат следните критерии, които влияят върху вероятността за успех на избори: мъж, над 50-годишна възраст, роден в Централен Израел, женен, ветеран от военната служба, за предпочитане бойна служба, с командирски опит в рамките на редовната армия, притежаващ бакалавърска степен, за предпочитане в сферата на социалните науки или правото. Шансовете на кандидата се увеличат значително, ако той има предишен опит като член на Кнесета или като кмет, ако е кандидатстващ за втори или следващ мандат, ако е член на партия, ако е на публична длъжност или ако текущата му професия е в сферата на правото или журналистиката.

На основата на осъществения анализ дисертацията успява да докаже формулираната хипотеза, че формирането на лидерите в съвременен Израел се основава на двата подхода в лидерството – „подходът на чертите“ и „ситуационният подход“, които се допълват, опитвайки се да идентифицират и намерят точката, в която се развива лидерството. Авторът приема, че вероятността и развитието на лидерството разчитат на значителни демографски критерии, както се посочва в дисертацията, съчетани с непрекъснато обучение и практически действия, справяне с предизвикателства и процеси за лично и професионално овластяване.

IV. Критични бележки, препоръки и въпроси, относно дисертацията.

В рамките на очертаването на основните характеристики на дисертационния труд на Янив Шенхав е необходимо да се изтъкне съществуването и на някои пропуски или недостатъчно прецизирани и аргументирани тези. Сред тях, като се има предвид „емпиричната“ насоченост на изследването, като по-важни могат да се посочат следните: първо, в емпиричното изследване на представителите на израелския елит са малко представителите на местната власт - има само двама интервюирани кметове,

което предполага, че изводите в тази посока са по-скоро на наблюденията на автора, както и от други източници на информация – например от общуването с представители на политическите среди в качеството им на участници в курсове за обучение, в които активна фигура е авторът на дисертационния труд. Второ, анализът би бил по-пълен и значим от научна гледна точка, ако емпиричните данни са интерпретирани по-задълбочено от автора. Настоящият текст е много информативен, но анализът се гради главно на собствените виждания на представителите на елита, а недостатъчно на вижданията на автора. Като трети не достатъчно разработен аспект на анализа в дисертацията може да се посочи отсъствието на достатъчно информация за влиянието върху развитието на израелските лидери на тяхната външнополитическа ориентация, за женското присъствие в политическия елит на Израел, както и за влиянието на други много важни демографски характеристики като религията и етническият произход. Мисля, че рецензираният текст би спечелил, ако посочените пропуски, не бяха допуснати в представения за рецензиране текст.

V. Заключение.

Смятам, че казаното в рецензията показва, че въпреки съществуването на известни пропуски, рецензираният труд е резултат от задълбочено изследване на факторите и механизмите на издигане на политическите лидери в държавата Израел, което има не само теоретична, но и съществена практическа значимост. Тази констатация, както и актуалността на темата на дисертацията ми дават основание да предложа на уважаемото научно жури за провеждане на защитата на дисертационния труд на тема „Демографска информация за избраните израелски лидери и нейната роля при техния избор и развитие като бъдещи лидери“ да присъди на неговия автор Янив Шенхав образователната и научната степен „доктор“ в научната област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.3. Политически науки.

VI. Декларация. Аз долуподписаният проф. д-р Борис Манов декларирам, че изпълнявам минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

10.10.2020 г.
Благоевград

Подпис:
/Проф. д-р Борис Манов/